

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 45
Korsø Knude

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 45 Korsø Knude

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Forside: Bjarke Huus Jensen
Øvrige: Henrik Schjødt Kristensen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

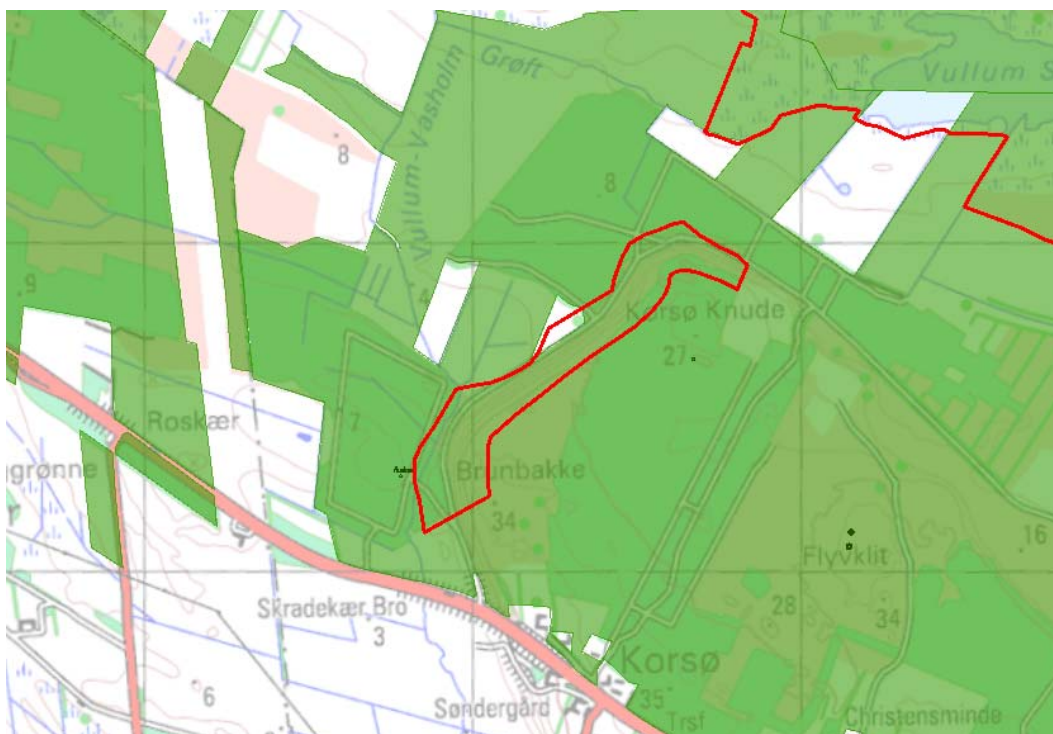
978-87-7279-848-6

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N45 *Korsø Knude* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 19 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

Denne plejeplan omhandler arealer med lysåbne naturtyper. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan.

For supplerende læsning henvises til enhedens driftsplan. Link:

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Skov/Statsskovene/Drift/Driftsplan/Thy/>

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015.

Billede 2 Korsø Knuden ved Søvejen

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 20 hektar.

Korsø Knude er den nordvestlige ende af en kalkknude med en stejl vest- og nordvest vendt skrænt. Landskabet nedenfor var i stenalderen et lavvandet hav. Korsø Knude var en af en række øer, og 1.000 år efter står øen med stejle kystskrænter mod vest og nord. Disse skrænter danner i dag levested for en række sjældne planter, der er knyttet til den kalkholdige jordbund.

Dele af knuden er dækket af et mere eller mindre tykt lag af flyve-sand med enkelte blottede kalkpartier. Vegetationen består derfor af overdrevsvegetation på kalkpartierne, og klitvegetation på de sand-dækkede dele. Området er levested for sjældne planter som bitter mælkeurt, bakke fnokurt, stivhåret kalkkarse, dansk kambunke og den rødlistede hvidgrå draba. Det er derved af stor botanisk betydning at den lavtvoksende, artsrige overdrevsvegetation bevares.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Naturstyrelsen ejer arealer svarende til 95 % af området.

Tabel A Naturtyper og arter i plejeplanen

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	2130	Grå/grøn klit	2
	2140	Klithede	4
	6210	Kalkoverdrev	4
Ialt			11

Tabel A viser Naturstyrelsens arealer med kortlagte naturtyper i området.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for lysåbne naturtyper. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. På et givent areal kan der forekomme mere end én slags pleje/drift.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

❖ Lysåbne naturtyper

19 ha er underlagt en cyklisk drift med rydning af opvækst med års mellemrum.

Der foretages *enkeltstående* indgreb i form af etablering af græsning på 10 ha.

Periodens pleje har reelt et lidt større omfang end vist i tabellerne, idet der i mosaik med den grå klit findes klitnatur uden aktuel registrering som habitatnatur, men som plejes sammen med den omgivende habitatnatur.

Tabel B Mål for lysåbne naturtyper

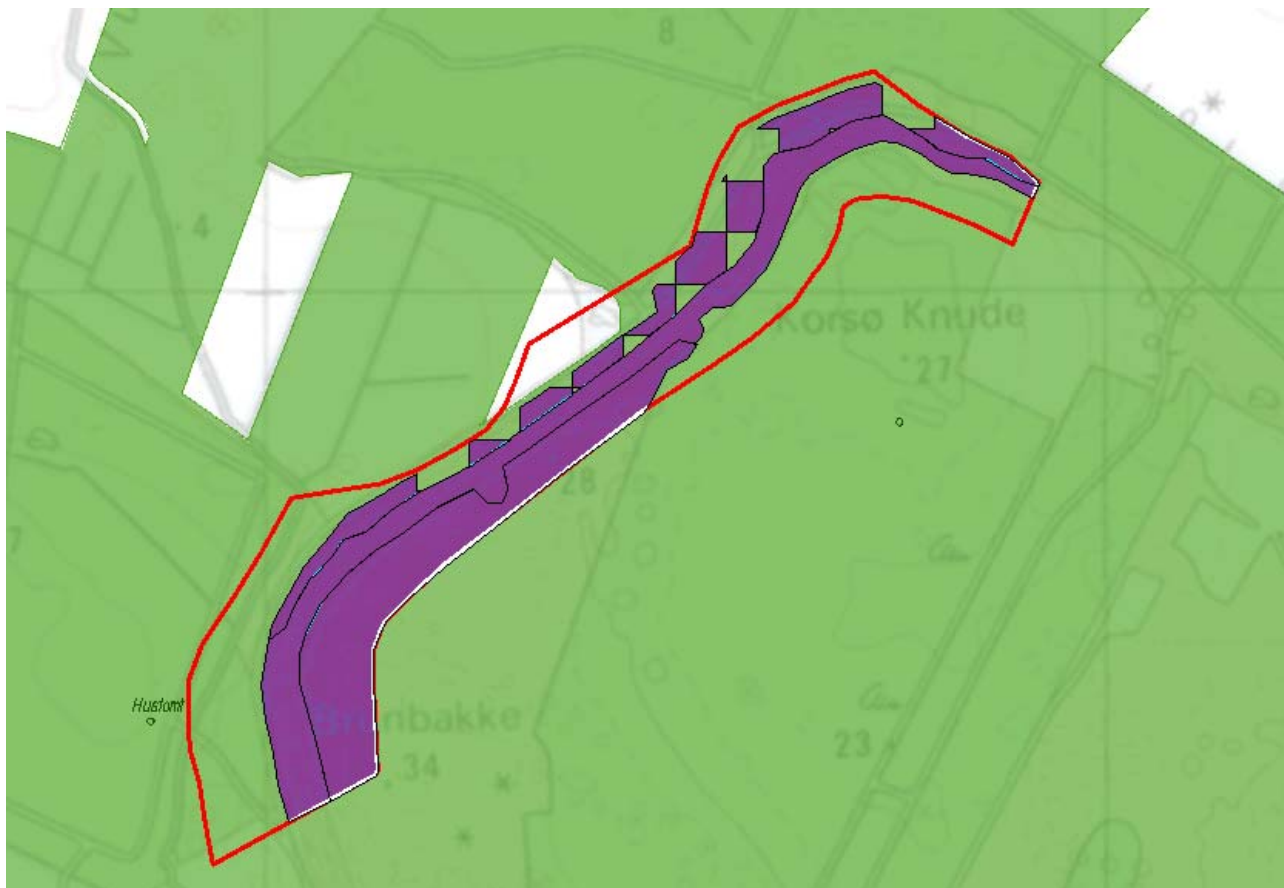
		Periodens mål	Ha (ca.)
2130	Grå/grøn klit	Naturtypebevarende pleje	2
2140	Klithede	Naturtypebevarende pleje	4
6210	Kalkoverdrev	Naturtypebevarende pleje	4

Tabel C Pleje af hensyn til lysåbne naturtyper

		Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
2130	Grå/grøn klit	Bekæmpelse af invasive arter	eksisterende	2
		Græsning	nyt	2
		Hegning	nyt	2
2140	Klithede	Bekæmpelse af invasive arter	eksisterende	4
		Græsning	nyt	4
		Hegning	nyt	4
6210	Kalkoverdrev	Bekæmpelse af invasive arter	eksisterende	4
		Græsning	nyt	4
		Hegning	nyt	4

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Billede 3 Kort som viser arealer registreret med lysåbne naturtyper, der løbende plejes (lilla farve).

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N45 Korsø Knude

Natura 2000-området har et areal på 20 hektar.

Korsø Knude er den nordvestlige ende af en kalkknude med en stejl vest- og nordvest vendt skrænt. Landskabet nedenfor var i stenalderen et lavvandet hav. Korsø Knude var en af en række øer, og 1.000 år efter står øen med stejle kystskrænter mod vest og nord. Disse skrænter danner i dag levested for en række sjældne planter, der er knyttet til den kalkholdige jordbund.

Dele af knuden er dækket af et mere eller mindre tykt lag af flyve-sand med enkelte blottede kalkpartier. Vegetationen består derfor af overdrevsvegetation på kalkpartierne, og klitvegetation på de sand-dækkede dele. Området er levested for sjældne planter som bitter mælkeurt, bakke fnokurt, stivhåret kalkkarse, dansk kambunke og den rødlistede hvidgrå draba. Det er derved af stor botanisk betydning at den lavtvoksende, artsrige overdrevsvegetation bevares.

Naturstyrelsen ejer arealer svarende til 95 % af området.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	2130	Grå/grøn klit	2
	2140	Klithede	4
	6210	Kalkoverdrev	4
Ialt			11

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i tabel b. Der skelnes mellem "Eksisterende driftsplan mv." og "Nyt", da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Bekæmpelse af invasive arter	eksisterende	11
Græsning	nyt	11

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#).

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Området er omfattet af en deklarationsfredning af 2. juli 1955. Fredningen har til formål at bevare de botaniske værdier knyttet til kalkskrænten.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil de lysåbne arealer blive plejet i henhold til bl.a. Naturstyrelsens naturplejestrategi og lokale driftsplan. Arealerne vil blive drevet uden gødskning, sprøjtning og omlægning. Alle forekomster af lysåbne naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller kunne fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

- Den planlagte drift og pleje vil ændre udbredelsen af arter i området samt udbredelse og tilstand af forskellige naturtyper.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder arealreduktion og fragmentering af naturtyper og levesteder, næringsstofbelastning, tilgroning og invasive arter. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget, samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen, samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed knyttet til naturtyper på udpegningsgrundlaget sikres og øges via bekæmpelse af invasive arter, græsning og hegning af grå/grøn klit, klithede og kalkoverdrev. Den planlagte drift og pleje fastholder og/eller genopretter naturtyperne på udpegningsgrundlaget med deres karakteristiske arter. Genopretningen af naturtyperne vil typisk ske på bekostning af mere artsfattige og "trivielle" naturtyper.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Eventuelle konsekvenser for rødlistede arter, gullistede ansvarsarter kendt fra Natura 2000-

området vurderes at være neutrale eller positive. Dette gælder særligt sjældne planter som hvidgrå draba, stivhåret kalkkarse og dansk kambunke tilknyttet kalkskrænterne, som vil påvirkes positivt af afgræsning. Der er ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter i området.

Jordbund		X	
Vand		X	
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab	X		Den planlagte ekstensive drift og naturpleje vil opretholde det lysåbne landskab. Indførelsen af afgræsning vil medføre at vegetationen vil blive mere varieret og lavtvoksende. Dermed vil landskabsværdien øges.
Kultur arv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

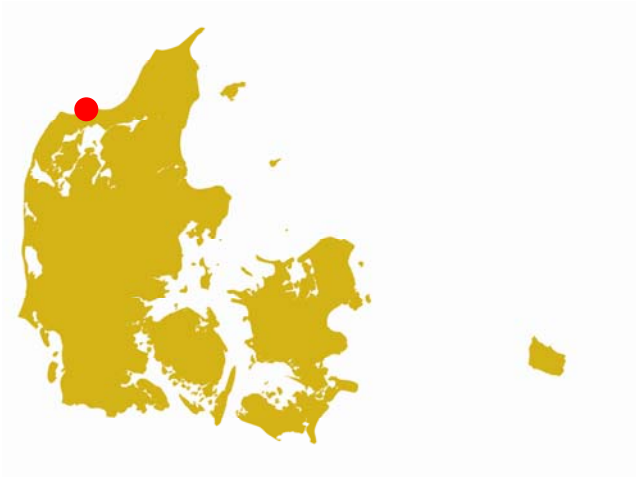
i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA-overvågningsprogrammet. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i N45 *Korsø Knude*. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil naturtyperne blive plejet og drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til Naturstyrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis kunne fastholdes i eller udvikles i retning af gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden i området ved bekæmpelse af invasive arter, hegning og græsning. Dermed sikres og øges også de naturmæssige og landskabelige værdier.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk